

Reactie Natuur & Milieu Internetconsultatie Klimaatplan en het INEK

2 oktober 2019

Natuur & Milieu heeft zich het afgelopen jaar keihard ingezet voor effectief klimaatbeleid, en heeft samen met veel andere partijen intensief onderhandeld over de inhoud van een ambitieus Klimaatakkoord. Met het Klimaatakkoord dat op 28 juni gepresenteerd is, zet Nederland een wezenlijke stap vooruit in het aanpakken van klimaatverandering en het halen van de Parijs-doelen. Maar in het akkoord zitten ook een flink aantal punten die nog onvoldoende zijn. We gaan ons de komende jaren volop inzetten om op deze punten het klimaatbeleid te verbeteren. Wij volgen daarbij de jaarlijkse plancyclus uit de Klimaatwet, waarmee wordt geborgd dat er voldoende beleidsmaatregelen worden genomen en afspraken worden gemaakt om de doelen te halen.

Het Klimaatplan maakt deel uit van de plannings- en borgingscyclus van de Klimaatwet, en is het instrument waarmee het kabinet klimaatbeleid vastlegt. Met deze brief reageren wij op het eerste Klimaatplan, dat de hoofdlijnen van het klimaatbeleid voor de komende 10 jaar bevat en voor het grootste deel gebaseerd is op het Klimaatakkoord. Onze reactie zal ingaan op de Nederlandse doelstelling, de verschillende sectoren en de borging.

De Nederlandse doelstelling

Het Klimaatplan heeft het Nederlandse doel van 49% reductie in 2030 als uitgangspunt. Daarnaast is er een ambitie om het Europese doel op te hogen naar 55%. In de beleidsmaatregelen die in het Klimaatplan zijn beschreven is er echter te weinig zicht op het behalen van de doelstelling van 55% CO₂-reductie. Nu er meer geluiden uit Europa komen om de reductiedoelstelling te verhogen naar 55% is het noodzakelijk dat het Klimaatplan de maatregelen bevat die Nederland zal leiden naar 55% CO₂-reductie.

Elektriciteit

Om de doelen te halen is het nodig om in 2040 100% duurzame opwekking van elektriciteit te hebben. Onze elektriciteit zal in de toekomst voor het grootste deel uit windenergie op zee komen. Om dit te kunnen realiseren moet de groei van windparken op zee samengaan met een verbetering van de ecologie (zogenoemde natuurversterking). In het Klimaatplan staat dat circa 70% van onze elektriciteit in 2030 afkomstig is van hernieuwbare bronnen en dat er een streven is naar 50% lokaal eigenaarschap van hernieuwbare elektriciteit, dat zijn goede ambities. Wat in het Klimaatplan mist is dat er geen afspraken voor natuurversterking in windmolenparken op zee zijn gemaakt, terwijl dit juist een uitgelezen kans is om natuur en energieopwekking hand in hand te laten gaan. Daarnaast is de minimumprijs die elektriciteitsproducenten voor CO₂-uitstoot gaan betalen niet hoog genoeg. Met de huidige ETS prijs is er geen voldoende prikkel voor schonere productie. De elektriciteitsproductie mag niet afhankelijk worden van biomassa. In het Klimaatplan wordt het klimaat effect van biomassastook niet meegenomen, en wordt dit als klimaatneutrale optie gezien. Uit wetenschappelijke studies blijkt echter dat er wel degelijk netto uitstoot plaatsvindt bij biomassastook. We pleiten er dan ook voor dat het beleid de wetenschap volgt zoals ook de Europese Academie van wetenschappers [bepleit](#). Tot slot wordt kolen stoken pas in 2030 verboden terwijl het eerder verbieden van kolen in elektriciteitscentrales een belangrijke klimaatklapper voor het voldoen aan de Urgenda-uitspraak en de aanpak van stikstof is. Natuur & Milieu, Greenpeace en Longfonds

tonen met het [onderzoek](#) van CE Delft aan dat het sluiten van drie extra kolencentrales per 1 januari 2020 (de Hemwegcentrale sluit al per 1 januari 2020) een effectieve manier is om per direct de uitstoot van CO₂ te verminderen en ook de uitstoot van schadelijke stoffen voor onze gezondheid en de natuur drastisch te beperken.

Mobiliteit

De toekomst van mobiliteit is elektrisch. In het Klimaatplan wordt hier echter onvoldoende op ingezet. Het doel van het kabinet voor 100% elektrische personenauto's-nieuwkoop in 2030 wordt zo niet gehaald. Natuur & Milieu maakt zich daarom hard om elektrische personenvervoer beter te stimuleren. Voor andere vervoermiddelen (vracht en binnenvaart) wordt de transitie naar elektrisch niet concreet gemaakt, maar wordt wel ingezet op biobrandstoffen. Dit is geen duurzame oplossing. De ontwikkeling en invoering van elektrificering vergt ook hier concretere maatregelen en afspraken. Daarnaast is er onvoldoende aandacht voor de verbetering van het openbaar vervoer en aantrekkelijkheid van de fiets. Beter fiets en OV-mogelijkheden zijn noodzakelijk om de *modal shift* naar schoon vervoer te faciliteren. Nu wordt in het Klimaatplan wel geld beschikbaar gesteld voor fietsenstallingen bij stations, maar er wordt geen echte transitie gestimuleerd naar duurzamere manieren van reizen. In het Klimaatplan blijft onduidelijk welke investeringen er worden gedaan om de infrastructuur voor openbaar vervoer te verbeteren, OV-capaciteit te vergroten en om duurzame mobiliteitssystemen mogelijk te maken. Ook al maakt dit geen deel uit van het Klimaatakkoord, toch zou dit overheidsbeleid in het Klimaatplan niet mogen ontbreken. In het Klimaatplan wordt ook onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van een kilometerheffing. Wij zijn daar blij mee. De aanpak blijft echter nog vaag. De beprijzing van het gebruik van de fossiele auto zal een voldoende financiële prikkel moeten geven om over te stappen op emissievrij vervoer zoals EV, fiets en OV. Omdat dit een noodzakelijke factor is om de doelen te halen, zal dit in het Klimaatplan concreter moeten worden gemaakt.

Industrie

Voor de grote vervuilers moet gelden dat de vervuiler betaalt en dat koplopers profiteren van stimuleringsregelingen. Het beleid voor de industrie moet leiden tot echte doorbraken naar een groene industrie. Het Klimaatplan gaat daar deels op in. Het is goed dat er een CO₂-heffing komt op dat deel van de uitstoot boven de ETS-benchmark. Het principe 'de vervuiler betaalt' geldt echter voor een groot deel nog niet. Daarvoor zal toch echt alle uitstoot geprijsd moeten worden. De grote nadruk op CO₂-opslag (CCS) als belangrijkste oplossing zien wij als een gemiste kans. Het is van belang dat CO₂-opslag de ontwikkeling van duurzame alternatieven die gericht zijn op het daadwerkelijk verminderen van de CO₂-uitstoot, niet in de weg staat. Het is beter om het geld in te zetten op de concrete uitwerking van het aangekondigde programma waterstof en de middelen in te zetten om de Nederlandse industrie echt koploper te laten worden in de productie en toepassing van groene waterstof.

Gebouwde omgeving

Voor de gebouwde omgeving is het van belang dat aardgas onaantrekkelijk wordt om mee te verwarmen en dat de transitie van aardgas naar andere warmtebronnen voor elke bewoner mogelijk en betaalbaar wordt. Wat we missen in het Klimaatplan is de resultaatsverplichting van gemeenten bij de verduurzaming van woningen. Gezien de opgave is dit wel nodig. Ook zien we nog grote onduidelijkheid over de isolatienorm, deze norm moet snel concreet en effectief worden. Tot slot zien we nog geen concrete plannen voor het uitfasen van de gasgestookte cv-ketel, terwijl er genoeg alternatieven zijn zoals warmtenetten en warmtepompen.

Landbouw

Voor een duurzame landbouw moeten we zo snel mogelijk stappen zetten richting een duurzame natuurinclusieve kringlooplandbouw. Het mestoverschot moet effectief worden tegengegaan en we moeten inzetten op een transitie in ons dieet van dierlijke naar meer plantaardige eiwitten. In het

Klimaatplan zien we weinig aandacht voor de transitie naar plantaardige eiwitten, en een echte duurzame transitie naar kringlooplandbouw zonder mestoverschot ontbreekt.

Borging

Het Klimaatplan beschrijft de monitoringscyclus, maar wordt niet concreet over wat er precies gaat gebeuren als uit de jaarlijkse KEV blijkt dat we niet op koers liggen om onze doelen te halen. Het beleid kan tweejaarlijks worden bijgestuurd en herijking van opgaven over sectoren kan pas plaatsvinden in 2024. 2030 lijkt nog ver weg, maar om de doelen te halen moeten we nu aan de slag. Het is daarom van belang dat er harde afspraken worden gemaakt over borging van de doelen en er de mogelijkheid is om jaarlijks het beleid aan te passen.

Tot slot

Voor effectief klimaatbeleid is er een aantal zaken dat voor ons centraal staat. In de eerste plaats willen we dat we met de maatregelen in het Klimaatakkoord de doelen van het Parijs-akkoord halen. Daarbij willen we een echte duurzame transitie stimuleren die ons naar een klimaatneutrale samenleving in 2050 brengt. Ten slotte vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Het Klimaatplan geeft een zet in de goede richting, maar is nog onvoldoende concreet en vergaand. De hierboven genoemde punten zijn noodzakelijke aanvullingen om met het Klimaatplan de Parijs-doelstelling te halen.